

УДК 81'27-055.5/7(=162.1):821.162.2-3 І. Франко
<https://doi.org/10.33989/2524-2490.2020.32.202461>

ОКСАНА ТРУМКО
 ORCID 0000-0003-3816-6164

(Lviv) (Lviv)

Place of work: International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations
 at Lviv Polytechnic National University

Country: Ukraine

Email: oksana_trumko@ukr.net

МОВНИЙ ОБРАЗ ПОЛЬСЬКОЇ СІМ'Ї В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ ІВАНА ФРАНКА

Статтю присвячено особливостям мовного представлення образу польської сім'ї, зокрема дітей, у художньому дискурсі Івана Франка. На основі аналізу творів письменника виявлено набір лексико-стилістичних засобів, які використано для моделювання образів дітей. Це іменники, прикметники, діє-прикметники, дієслова, прислівники, метафори, порівняння, що позначають вік, соціальний статус, зовнішні характеристики, риси характеру та заці-кавлення дітей. Установлено, що особливий акцент у творах І. Франка зроблено на статусі сім'ї. Подано інформацію про поведінку дітей у сім'ї й товаристві, їхнє ставлення до нижчих за соціальним статусом осіб. З'ясовано, що проаналізовані мовні засоби містять семи як позитивної, так і негативної оцінки.

Ключові слова: художній дискурс; мовний образ; польська сім'я; І. Франко.

У сучасних мовознавчих дослідженнях уважають, що художня творчість є реконструкцією певних соціально-історичних реалій і моделювання нових, а події, відтворені в художніх творах, – це важливе джерело вивчення соціальної дійсності, оскільки в них суб'єкт-автор-митець осмислює конкретну епоху (Янко, 2010, с. 170). Тому аналіз особливостей мовного представлення образів героїв художніх творів дозволяє відтворити не тільки фрагменти індивідуально-авторської картини світу письменника, а й фрагменти національно-мовної картини світу загалом. Саме мовний образ є «результатом особливого (художньо-суб'єктивного) пізнання дійсності, який базується, з одного боку, на притаманній носіям певної етнолінгвокультури системі асоціативносемантичних зв'язків з її загальнолюдськими та національно-специфічними елементами, а з другого – характеризується суб'єктивізацією цих елементів» (Черевченко, 2012, с. 26).

Характеристики образу (його соціальність, індивідуальність та оцінність) у мові художнього твору представлені дескриптивно (описово) й оцінно (Брага, 2002, с. 16, 23). Їх виявляють за допомогою трансформації словникової дефініції через додання до неї умовної конструкції зі словом загальної оцінки «і це добре / і це погано» (Стернин, 1979, с. 1102). Цей аналіз передбачає застосування таких **методів**: метод «слово – образ», компонентний та контекстуальний аналіз, описовий метод. Метод «слово – образ» забезпечує встановлення комплексу мовних засобів різних рівнів, які використовують для створення певного образу в системі художньо-образного мовлення письменника (Болотнов, 2009, с. 116). Компонентний аналіз за допомогою опису структурної організації значення як набору мінімальних семантичних компонентів (Селіванова, 2006, с. 230-231) дозволяє виокремити семи оцінки. Достовірність інтерпретації оцінного компонента у значенні слова забезпечує метод контекстуального аналізу. Описовий метод застосовують для систематизації виявлених характеристик образів.

Мовні образи членів сім'ї в художньому дискурсі Івана Франка вже були об'єктом лінгвістичного аналізу. Описано особливості мовного представлення образів української та єврейської сім'ї (Трумко, 2016; Трумко, 2018), проте поза увагою залишився образ польської сім'ї.

Мета статті – виявити засоби представлення мовного образу дітей у польській сім'ї на матеріалі художнього дискурсу Івана Франка.

Джерельною базою дослідження стали такі твори І. Франка: романи «Не спитавши броду» (1927) й «Основи суспільності» (1894), повість «Великий шум» (1907) та оповідання «Геній» (1890), «Гриць та панич» (1898) і «На лоні природи» (1905), що описують життя збіднілої польської шляхти в Галичині ХІХ ст.

У романі «На спитавши броду» та оповіданні «На лоні природи», яке початково було одним із розділів роману «Не спитавши броду», образи дітей складаються насамперед з відомостей про їхній вік: одному хлопцеві – 17 років (*у старшого, літ коло сімнадцяти парубчак* (Франко, 1978, т. 18, с. 155)), а іншому – 16 років (*Він був роком молодший від свого брата* (Франко, 1978, т. 18, с. 155)).

Образ старшого юнака розкривають такі мовні засоби:

– іменники на позначення соціального статусу: *панич-обивательчук* (Франко, т. 18, с. 325), які характеризують його як ‘людину, позбавлену широких суспільних поглядів, з дрібними, міщанськими інтересами’ (ВТССУМ, 2004, с. 804), та *панич у сполученні з прикметником правдивий* (сема ‘перейняв шляхетсько-польські традиції поведінки’) (Франко, т. 18, с. 326);

– дієслово *вдатися* позначає ‘подібність хлопця з матір’ю та сестрою’ (Франко, т. 18, с. 325);

– прикметники та порівняння із семами позитивної оцінки, що окреслюють зовнішність (колір волосся, риси обличчя, ніс, губи, чоло, очі): *золотоволосий, білий-білий, правильні, ніжні, м’які, мов у панночки* (риса), *невеличкий, прямий* (носик), *тонкі* (губи), *високе* (чоло), *ясні, сині-сині, сапфірові* (очі) (Франко, т. 18, с. 325);

– прислівники зі значенням позитивної оцінки *елегантно, старанно, з шиком* (Франко, т. 18, с. 26), що описують вишуканість, розкішність одягу (ВТССУМ, 2004, с. 343, 1384, 1620).

Відомості про розумові здібності юнака передають прикметники, що засвідчують високий ступінь їх виявлення: *палкий*, тобто такий, який «має надзвичайно гарячий темперамент; сповнений енергії, пристрасті, щирий, послідовний у своїх переконаннях, уподобаннях, наслідуванні кого-, чого-небудь» (ВТССУМ, 2004, с. 87), *прудкий, спосібний* (у сполученні зі прислівником *вельми*) (Франко, т. 18, с. 325).

Зацікавлення хлопця відповідають його соціальному статусові: *Додати до того правдиво панські уподобання його в їзді верхом, фехтуванні шаблею, танцях і гімнастиці, в полюванні і розговорах о всіх тих речах з подібними до нього паничами* (Франко, т. 18, с. 326).

Образ панича доповнює інформація про спосіб ведення ним розмови в різних ситуаціях: у товаристві (предикат *говорити добірними словами*, де прикметник *добірний* позначає ‘вишуканість, першосортність його мови’ (ВТССУМ, 2004, с. 307)), в оточенні нижчих за статусом людей (предикат *стерігся скомпромітуватись* яким-небудь *грубим словом*, дієслово *стерегтись* підкреслює ‘обережність, пильність, уважність у виборі мовних засобів, контроль за своїм мовленням’ (ВТССУМ, 2004, с. 1193)) та в сім’ї (предикат *бути грубіяном* позначає його як людину, що «поводить себе грубо, говорить грубоці» (ВТССУМ, 2004, с. 263) (Франко, т. 18, с. 326)).

Ставлення панича до селян передають іменники *ненависть, обридження, погорда* (Франко, т. 18, с. 326) із семою ‘негативне ставлення до людей’.

Взаємодію *мати* → *син* розкриває предикат *був її улюбленим сином* та словосполучення *прилягти серцем* (Франко, т. 18, с. 351, 325), які підкреслюють її любов та прихильність до сина.

На відмінності між братами акцентує метафоричне словосполучення з *іншого дерева яблуко*: *Молодший брат його Антоній – або, як його звичайно звали, Тоньо, – неначе зовсім з іншого дерева яблуко* (Франко, т. 18, с. 326). Заперечна частка *не* з дієсловом *вдатися* та дієсловом *походити* (*бути схожим*) указують на ‘відмінність хлопця від інших членів сім’ї’, ‘невідповідність його вигляду та поведінки своєму соціальному статусу’, ‘набуття ним ознак нижчого соціального статусу’: *А вже натурою, темпераментом, уподобаннями своїми Тоньо не вдався ні в кого з сім’ї* (Франко, т. 18, с. 327), *походив на якусь гарну хлопську дитину, прийнятну панством Трацькими на виховок* (Франко, т. 18, с. 327).

Уявлення про зовнішній вигляд молодшого сина створюють такі характеристики:

1) указування на подібність певних рис юнака з батьковими: <...> *високе, широке і блискуче чоло, очі, ніс, і уста, великі, з товстими, хоч і дуже гарно викроєними губами, були мов скопійовані з батька* (Франко, т. 18, с. 327);

2) інформація про індивідуальні особливості, що передають прикметники *високий, костистий, плечистий* (Франко, т. 18, с. 326), залучені при описі статури хлопця; прикметники, дієприкметник і порівняння *правильні* (про риси обличчя), *грубе* (мов *щит*), *стирчає* (прямо), *чорне* (про волосся), *чорні* (мов *уголь*), *яркі* (про очі);

3) відзначення в його зовнішності прикмет нижчого соціального прошарку (виражених за допомогою прикметників *грубі* та *повні* – про риси обличчя, *великі, сильні* та порівняння *немов сотвореними для плуга або для сокир* – про руки (Франко, т. 18, с. 326).

Одяг характеризують прикметники *ясний, літній* (Франко, т. 18, с. 155).

Риси характеру дитини передають прикметники та дієприкметники *повільний, флегматичний, склонний до задуми, небалий* (на поверховий вигляд), *мовчазливий, неповертливий, незграбний, дикий* (Франко, т. 18, с. 327).

Стиль поведінки молодшого панича також не відповідає соціальному статусу: *<...> він найрадіше любив пересиджувати в кухні, слухати гомону і жартів слуг, бавитися з простими сільськими дітьми <...> в школі дружив з біднотою, а уникав товариства обивательських синів; гроші, які діставав від батька, повертав не на краватки, манжети, запинки та інші того роду цяцьки, а на запомогу своїх бідних товаришів та на книжки <...>* (Франко, т. 18, с. 327); *<...> любив не раз цілими годинами лежати на високих берегах Сяну <...> придивлятися безконечному рухові та життю в природі, вслухуватися в її безконечну, а так гармонійну пісню* (Франко, т. 18, с. 329); *<...> найлюбіше бродив по лісах та полях, збирав рослини та комахи, ловив мотилі та мухи <...>* (Франко, т. 18, с. 329).

Визначальною в образі хлопця є *'любов до книг'* (З *гарячковою жадобою кинувся він читати книжки* (Франко, т. 18, с. 329)) та *'написання віршів'* (*<...> почав тайком від усіх товаришів складати свої власні думи та виображення в віршову форму* (Франко, т. 18, с. 330)).

Ставлення матері до сина передає предикат *бути правдивим хрестом* (*<...> він був правдивим хрестом для матері, котра ніяк не могла йому вицепити в голову своїх правил чемності і дистинкції* (Франко, т. 18, с. 327)), що характеризує в її очах його негативно: вона *'зневірилася в ньому, перестала покладати на нього надії'* (ФС).

У романі «*Основи суспільності*», оповіданнях «*Геній*» та «*Гриць і панич*» висвітлено образ дорослого сина. Його формують іменник *парубок* (це «*молодий юнак*», «*неодружений чоловік*» (ВТССУМ, 2004, с. 890)) і прикметник *молодий* (Франко, т. 19, с. 159), що опосередковано вказує на його вік, а також числівник, що називає його вік: *28 літ* (Франко, т. 21, с. 217). Інформацію про соціальний статус передають іменники *граф* (Франко, т. 19, с. 159), *панич* (Франко, т. 18, с. 363), про індивідуальні особливості – іменник *фігура* в поєднанні з прикметниками *своєрідний* і *немаловажний* (Франко, т. 18, с. 191), семантика яких ілюструє *'особливість, незвичайність, оригінальність хлопця'* (ВТССУМ, 2004, с. 1300) і *'впливовість у сім'ї'* (ВТССУМ, 2004, с. 723).

Зовнішні ознаки юнака розкриті шляхом зіставлення його індивідуальних рис із батьковими та вказуванням на їхню однаковість (Франко, т. 21, с. 217). Прикметники та дієприкметники зі значенням позитивної оцінки *високий, статний* позначають його статуру, *виголене, костисте* (сильно), *подовгасте* та *чорне* (осмалене *вітром*) – обличчя, *синьоокий* – колір очей, *довгі, закручені* (по-уланськи) – вуса (Франко, т. 18, с. 363; Франко, т. 21, с. 217). Прикметники та прислівники *по-господарськи, чисто, модний; польські* (чоботи), *грубі, сірі* (штани), *літня* (блузка), *боброва* (шапка), *рубінова* (шпилька) характеризують одяг хлопця за допомогою семи *'відповідність соціальному статусу сім'ї'* (Франко, т. 21, с. 219; Франко, т. 19, с. 213).

Повну характеристику зовнішності сина забезпечують оцінні атрибутиви, які виявляють семи *'красота'* (семантика іменника *красавець* (ВТССУМ, 2004, с. 583)), *'комунікабельність'* (семантика словосполучення *приємний у товаристві*) та *'вміння справляти приємне враження'* (семантика дієслова *подобатися* (ВТССУМ, 2004, с. 1009): *Ви знаєте, який у мене Адаць красавець, який приємний у товаристві, як уміє подобатись жінкам* (Франко, т. 19, с. 182).

Внутрішній світ сина розкривають семи *'енергійна, активна, швидка людина'* (сполучення іменника *вдача* з прикметником зі значенням позитивної оцінки *енергійна* (ВТССУМ, 2004, с. 351), яка *'здатна керувати своїми діями й свідомо регулювати свою поведінку'* (сполучення іменника *воля* з прикметником зі значенням позитивної оцінки *сильна* (ВТССУМ, 2004, с. 202)). Також хлопцеві властиві *'ідейність та мрійли-*

вість' (семантика іменника *ідейність* та словосполучення *замилування до мрії та фантазії*): <...> *лице свідчило про енергічну вдачу і сильну волю, а сині очі надавали сьому лицю виразу якоїсь ідейності й замилування до мрій та фантазій* (Франко, т. 21, с. 219). Водночас він є *'поверхневим, бездумним, несерйозним'* (передає семантика прикметників із семами негативної оцінки *змісловий, легкомисний, плиткий*) (Франко, т. 19, с. 220)).

Відзначена ще одна риса хлопця – *'гордість за свій рід та своє походження, аристократизм'*: *Гордий аристократизм та релігійна біготерія матері скріпляли сей напрям його думок, даючи йому дві віковічні і тверді підвалини: традицію родову і традицію релігійну* (Франко, т. 18, с. 191).

Синови́ми *'діями керують фізичні імпульси'* (на це вказує семантика дієслова *переважати* (ВТССУМ, 2004, с. 901)), він *'не дбає про своє майбутнє, живе одним днем'* (на це вказують заперечна частка *не* в поєднанні з дієсловами *дбати / укладати* та фразеологізм *ловити момент* (ФС) (Франко, т. 19, с. 220)).

Суспільну активність молодого людини передає сема *'дії, спрямовані на організацію повстання, яке мало негативні наслідки, та своє дозвілля'* (<...> *мав багато вільного часу і міг займатися «політикою»*) (Франко, т. 21, с. 217); <...> *властиво проводячи найбільше часу на полюванні і поїздках по дальших і ближчих сусідах, свояках і знайомих* (Франко, т. 21, с. 217); *Життя було для нього тільки сумою зміслових розкошів, тож полювання на ті розкоші було цілим змістом його змагань і заходів* (Франко, т. 19, с. 220)).

Ставлення до батька передають іменник *цинізм*, у значенні якого є сема *'зневажливе, зухвале ставлення'* (ВТССУМ, 2004, с. 1584) (*Він [батько – О. Т.] аж тепер ясно побачив, що те, що він уважав високим розумом у свого сина, був простий, огидний цинізм, що ругається над його святощами*) (Франко, т. 18, с. 375)), та заперечна частка *не* у сполученні з дієсловом *слухати* (Франко, т. 21, с. 218), що містить сему *'незгода сина з порадами, проханнями, повчаннями батька'* (ВТССУМ, 2004, с. 1346).

Син критично оцінює переконання батька: <...> *врізався в його молододу душу і породив у ній вчасно незгладжену ненависть до всього того, що було причиною тої поганої переміни: до всяких повстань, революцій, бунтів не тільки в обрубі політики, але і в обрубі думки, чуття та дисципліни, до волі хлопської і до самих хлопів* (Франко, т. 18, с. 191).

У повісті «Великий шум» І. Франко створив образ дорослої доньки. Письменник указує на її вік: *Була се дівчина 22 літ* (Франко, т. 22, с. 251). Мовними засобами для вираження зовнішніх ознак доньки є іменник *красуня* (Франко, т. 22, с. 254), що позначає її як *'вродливу дівчину / жінку'*, прикметники та порівняння, що характеризують її статуру – *крепка, здорова, колір обличчя – рум'яна, очі – блискучі, глибокі, прекрасні, сапфірові, як море, чоло – низьке, підборіддя – кругле, біле, як молоко, волосся – золотисте, шовкове, руки – маленькі* (Франко, т. 22, с. 251; Франко, т. 18, с. 353, 362).

Характер дівчини розкривають прикметники із семами позитивної оцінки *добрий, живий, ласкавий, послушний, роботящий, чуткий, щирий* (Франко, т. 22, с. 263; Франко, т. 18, с. 365), дієслова *тліти, працювати, вироблюватися*, ужиті в переносному значенні для позначення *'здатності доньки до мислення, формування власних переконань'* (<...> *в тій прекрасній голові тліє думка, працює дух, вироблюються переконання*) (Франко, т. 18, с. 365)), оцінні атрибутиви (<...> *зовсім не похожа на дурну та просту, а, навпаки, зовсім свобідна й самостійна в кождім своїм руху, в кождім слові*) (Франко, т. 22, с. 251)).

У спілкуванні з батьками донька проявляє себе як *горда й моральна людина* (Франко, т. 22, с. 254, 292).

Отже, мовний образ дітей у польській сім'ї формують інформація про їхній вік, зовнішній вигляд, риси характеру та зацікавлення. Особливий акцент зроблено на статусі, який повинен був виражатися й у зовнішності, і в поведінці, а невідповідність засуджувалася. Також І. Франко проводить паралелі між рисами дітей та батьків. Наведено інформацію про дитячу поведінку в сім'ї, товаристві, ставлення до осіб із нижчим соціальним статусом – селян. Мовними засобами є іменники, прикметники, дієприкметники, дієслова, прислівники, метафори, порівняння. Вони містять сему як позитивної, так і негативної оцінки. Позитивно у своїх творах І. Франко оцінює зовнішній вигляд і більшість рис характеру героїв. Негативна оцінка висловлена щодо ставлення дітей до оточення, зокрема батьків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Болотнова Н. С. Коммуникативная стилистика текста : словарь-тезаурус. Москва : Флинта ; Наука, 2009. 384 с.
- Брага І. І. Мовна репрезентація образу держави у пресі України (кінець 1970-х – початок 2000-х років) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2002. 217 с.
- ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови / під ред. В. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВІФ «Перун», 2004. 1440 с.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
- Стернин І. А. Проблемы анализа структуры значения слова. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1979. 156 с.
- Трумко О. М. Мовний образ української сім'ї в художньому дискурсі Івана Франка. *Сучасна українська нація: мова, історія, культура* : матеріали наук.-практ. конф. Львів, 2016. С. 384–386.
- Трумко О. Мовні засоби створення образу єврейської сім'ї у прозі Івана Франка. *Досягнення і проблеми сучасної науки* : XVI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Вінниця, 2018. Ч. 3. С. 73–78.
- ФЗ – Фразеологічний словник української мови. URL: <http://slovopedia.org.ua/49/53392-0.html>. (дата звернення: 07.06.2019).
- Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1978. Т. 18 ; 1979. Т. 19, 21, 22.
- Черевченко О. М. Лінгвістичні аспекти аналізу поетичного тексту: неокласичні виміри : монографія. Умань : ВІЗАВІ, 2012. 235 с.
- Янко Ж. Художній твір як модус соціального пізнання. *Проблеми гуманітарних наук*. 2010. Вип. 25. С. 169–179.

OKSANA TRUMKO

LANGUAGE IMAGE OF POLISH FAMILY IN THE LITERATURE DISCOURSE OF IVAN FRANKO

The article deals with specific features of the language representation of the image of the Polish family, in particular children, in the literature discourse of Ivan Franko. The source base of the study includes the following works by I. Franko: the novels "Without asking a wade" (1927) and "The foundations of society" (1894), the short novel "The Great noise" (1907) and the stories "Genius" (1890), "Hryts and a young barin" (1898) and "In the Bosom of Nature" (1905), describing the life of the impoverished Polish gentry in Galicia of the nineteenth century. Using such methods of analysis as "the word – image" method, component and contextual analysis, descriptive method, a complex of linguistic devices used to create images of children in the literature discourse of I. Franko are found; semes of evaluation are singled out; the reliability of the interpretation of the evaluation component in the meaning of the word is checked and the characteristics of images are systematized. A set of lexico-stylistic devices that provide modeling of children's images is described, which includes nouns, adjectives, participles, verbs, adverbs, metaphors, similes, etc. These devices denote children's age, social status, appearance, character traits, and interests. It is established that special emphasis in I. Franko's works is made on the status of the family. Information is given about the behavior of children in the family and society, their attitude towards people of lower social status – peasants. It is found that the analyzed linguistic devices contain semes of positive and negative evaluations. In his works, I. Franko positively evaluates his characters' appearance and most of their traits. The attitude of children to the environment is negatively evaluated.

Key words: literature discourse; language image; Polish family; I. Franko.

REFERENCES

- Bolotnova, N. S. (2009). *Kommunikativnaja stilistika teksta: slovar'-tezaurus* [The communicative style of the text: dictionary-thesaurus]. Moskva: Flinta: Nauka [in Russian].
- Braha, I. I. (2002). *Movna reprezentatsiia obrazu derzhavy u presi Ukrainy (kinets 1970-kh – pochatok 2000-kh rokiiv)* [Language representation of the image of the state in the press of Ukraine (late 1970s – early 2000s)]. (PhD diss.), Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni NAN Ukrainy. Kyiv [in Ukrainian].
- Busel, V. (Ed.). (2004). *Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv: Irpin VIF "Perun" [in Ukrainian].
- Cherevchenko, O. (2012). *Linhvistychni aspekty analizu poetychnoho tekstu: neoklasychni vymiry* [Linguistic aspects of the analysis of the poetic text: neoclassical dimensions]. Uman: VIZAVI [in Ukrainian].
- Franko, I. (1978-1979). *Zibrannia tvoriv: u 50 t.* [Collected works: In 50 volumes] (Vol. 18-19, 21, 22). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Frazeologichnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Phraseological Dictionary of the Ukrainian language]. Retrieved from <http://slovopedia.org.ua/49/53392-0.html> [in Ukrainian].
- Selivanova, O. O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia* [Modern Linguistics: Encyclopedia of Terms]. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].
- Sternin, I. A. (1979). *Problemy analiza struktury znachenija slova* [The problems of analyzing the structure of the meaning of a word]. Voronezh: Izd-vo Voronezh. un-ta [in Russian].
- Trumko, O. (2016). *Movnyi obraz ukrainskoi simi v khudozhnomu dyskursi Ivana Franka* [Linguistic image of the Ukrainian family in the artistic discourse of Ivan Franko]. *Suchasna ukrainska natsiia: mova, istoriia, kultura: mater. nauk.-prakt. konf.* [Modern Ukrainian nation: language, history, culture: Materials of International Scientific-Practical Conference] (pp. 384-386). Lviv [in Ukrainian].
- Trumko, O. (2018). *Movni zasoby stvorennia obrazu yevreiskoi simi u prozi Ivana Franka* [Language means for creating an image of a Jewish family in Ivan Franko's prose]. *Dosiadnennia i problemy suchasnoi nauky: XVI Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konfer* [Achievements and problems of modern science: XVI International Scientific-Practical Internet Conference] (Is. 2, pp. 73-78). Vinnytsia [in Ukrainian].
- Yanko, Zh. (2010). *Khudozhnii tvir yak modus sotsialnoho piznannia* [The work of art as a mode of social cognition]. *Problemy humanitarnykh nauk* [Problems of the humanities], 25, 169-179 [in Ukrainian].

Отримано 31.05.2019 р.